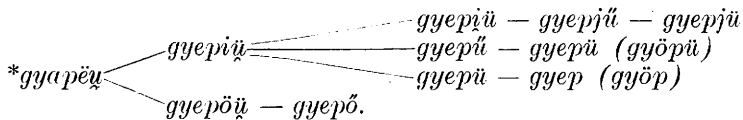

ből „nagyító (> becéző) képzővel” magyarázza a *gyepű*-t HORGER (MSzav.), aligha helyesen.

Hangtanilag:

A *gyepő*-re vö.: BesztSzőj. *gepew*; OklSz.; NySz.

Tudom, hogy korántsem tisztáztam minden kérdést (a származtatás hangtani része most sem világos előttem, pl. a szóban nyílt *e*-t várnánk, ami a csángóban meg is van, vö. WICHMANN: MNy. IV, 398), ezért tartom a fentieket csak meggondolásnak és nem magyarázatnak, noha a jelentéstani rész valószínűvé teszi, a hangtanira pedig lehet magyarázatot találni. — Elődeim a *gyapjú*-ból való magyarázatban (akikre később bukkantam): KASSAI JÓZSEF (Szőkönyv II, 274: „Gyep, Gyöp vékony hangonn; de vastag hangonn mintegy Gyapja a' földnek”), GYÖRFFY ISTVÁN (i. h.) és rendkívül hcmálycsan ERDÉLYI JÓZSEF (Árdeli szép hold 74). Utóbb hívta fel figyelmemet PATS DEZSÓ SIPOS ZSIGMONDnak 1927-ben a Zalai Évkönyvben megjelent cikkére. SIPOS néhány aránylag korai adatot idéz a *gyepjü* változatra: Egy 1733-ban a Szatmár megyei Milotán kelt okiratból: „[a mező] ugyan a *gyepjüre* megy véggel”; 1780-ban a Bereg megyei Bene faluban egyetek közt a „szőlőknek *gyepjüiről*” rendelkeznek; 1812-ben Csebi Pogány József Bereg megyei főszolgabíró a *gyepjük* jó karban tartását rendeli el: „a szőlő körül való *gyepjüket* jó karba kell helyezni . . . megesik, hogy a pásztorok a keitéseket, vagyis mint itten nevezik *gyepjüket*, melyek tilalom alatt szoktak tartatni, meghánnják és marháikat más kárával legeltetik . . . mivel a szőlők igen elgazosodtak, kiknek alján a *gyepjük* jobbára elvesztenek, azért minden ép és parlag szőlő lábjaian egyaránt felméréstvé, a *gyepjük* osztassanak fel és kiki megcsinálván a maga részét, minden esztendőben tartozik ujítani . . . és a szokott helyen jó, erős kapuk tartassanak . . . minden kapu mellett pedig legyen lépcső” (Gyepükörvár; kny. 7, 13—4). — A törökből származtatta MUNKÁCSI adatai nyomán SEBES-TYÉN (Nyr. XXVIII, 467), ZOLNAI GYULA (i. h. 531) és természetesen MUNKÁCSI (KSz. VII, 252). Ezt a szófejtést azonban GOMBOCZ (MNy. III, 213—4, BTLw.) nem fogadta el. MIKESY SÁNDOR

Guggol, gúnyol

I.

1. Heltai Gáspár megrázó erejű művének, a „Reginus Gonsalvus Montanus latin műve után” (BORBÉLY ISTVÁN, Heltai Gáspár életrajza 67) fordított és bővített Háló-nak (Kolozsvár, 1570.; hozzáférhető kiadása TRÓCSÁNYI: RMK. 36. sz.) olvasása közben néhány érdekes adat keltette fel figyelmemet. A 149. lapon olvasható: „Ottan *meg guggollyác* szegent, monduán: Jesus, Jesus, heretnec lator; sockat ád teneked, és sockat használ az Jesus Christus.” A szó

még hatszor fordul elő a műben, talán nem árt, ha idézem a megfelelő helyeket: „*Gugolo* szockal illetic aszt, monduán” (167) | „Eszt mondiác neki szép *gugalo* beszéddel” (202) | „Euel és effele beszéddel *gugollyác meg* à szegény foglyokat” (203) | „Czuffolással es *gugolással* mennece be à szegény foglyokhoz, Es esmet azzonképpen *gugolassockal* iöncec ki elölec” (203) | „Aszt mondia vala, Hogy *gugolással* afféléket neuesztéc Bibliastaknac” (341).

Mit jelentenek az idézett szavak? A SzófSz.-ből csak annyit tudunk meg, hogy mai köznyelvi *guggol* igénk a XVI. század közepétől van adatolva, s a *gubbaszt*, *gunnyaszt*, *kuksol*, *kuporodik* szavakkal rokon. A Heltaitól idézett példák közül egy *gugol* szónak 'gúnyol, csúfol' jelentését hüvelyezhetjük ki, erre nézve azonban a SzófSz. teljes homályban hagy bennünket. De a NySz.-ban megtaláljuk, amit kerestünk: a XVI. század közepétől előfordul s a század második felétől kezdve valamivel gyakrabban szerepel egy *guggol* 'gúnyol; spotten, höhnen' igénk — a Heltai Háló-jában talált adatok közül is kettőt, a 167. és 202. lapról, idéz a NySz. —, amelyre a SzófSz. — alkalmasint elnézésből — a mai *guggol* 'kauern, hocken' előzményeként hivatkozik, s amelyet a NySz. a *gúnyol* szóval ajánl összevetni. Talán sikerül kimutatnom, hogy ebben az esetben mind a SzófSz. elnézésének, mind a NySz. utalásának van létjogosultsága.

2. MÉSZÖLY GEDEON „Sírú, sokorú, kökörű” című cikkének első részében (MNY. VII, 337—46) összeállít egy szócsoportot, melynek alapszavául **kukor* ~ **kukur* ~ **kunkor* ~ **kunkur* 'kunkorog' igét következtet ki. BENKŐ LORÁND (MNY. XLIII, 30—2) tovább tágitja a kört, s ugyanennek az alapszónak *kutyor* ~ *kutykor* ~ *kucsor* ~ *kucor* ~ *kusor* ~ *kunkor* ~ *gugor* ~ *gugyor* ~ *gugyor* változatait következteti ki, megjegyvezvén, hogy mindezek esetében egy *kuk* ~ *kuty* ~ *gugy* ~ stb. 'szűk térre szorul, szűk tér' igenévszótó -r gyakorító vagy kicsinyítő képzős származékával van dolgunk. Ez a szócsalád — amint egy későbbi cikkében BENKŐ is felveti ezt a lehetőséget (MNY. L, 256) — még tovább bővíthető, s határai véleményem szerint kiterjeszthetők azokra a köznyelvi *guggol*, *gunnyaszt*, *kuksol*, *gubbaszt*, *kuporodik* (l. SzófSz.), valamint tájnyelvi *gubbad* 'görbed', *guggad* 'guggol', *guggan* 'leguggol', *guggaszt*, 'lehorgaszt', *elgunnyad* 'elájul', *kukkad* 'tikkadtan lekonyul' *összekuppad* 'összezsugorodik' stb. (l. MTsz.) szavakra, melyek ugyancsak a BENKŐ jelezte alapjelentésű *gug* ~ *guny* ~ stb. tövek gyakorító képzős származékai. Az alapszó nagyszámú alakváltozatának összevetése nem okoz problémát, ha meggondoljuk, hogy e szócsoport tagjainak túlnyomó része tájnyelvi, s még a köznyelviiek egy részénél is kimutatható, hogy azok csak az utóbbi száz-százötven évben hatoltak be a köz-, esetleg az irodalmi nyelvbe, mint ahogy pl. a *guggol* vagy a *kuksol* a Tsz. adatai szerint még vitathatatlanul tájzavaknak minősülnek (vö. BALÁZS JÁNOS: Nyr. LXXVI, 179). A *gub* ~ *kup*-féle bilabialis zárhangot tartalmazó alakok csak a XIX. század elejétől fordulnak elő nagyobb számban (noha már Apáczai Magyar Encyclopaediájában van *kuporodik*, l. NySz.), ezekre azonban vö. *cikákol* 'sziszegő hangot ad' > *cipákol*, *rugaskodik* > *rubaskodik*, *ugorka* > *uborka* (FEKETE ANTÓNIA, A magyar zárhangok története 27, 29), *nadragulya* > *natrabulya* (HIDVÉGI ANDREA kéziratban levő gyűjtése) stb.

3. Azt hiszem, kevés olyan széltében-hosszában használatos szavunk van, amely nyelvtudósaink részéről oly mostoha elbánásban részesült volna, mint *gúnyol* igénk. Tudomásom szerint KÖRÖSI SÁNDOR az egyetlen, aki

etimologizálni próbálta, az olasz *gogna* 'pelengér' szóval vetvén össze (OIEI.). Mások csak arra szorítkoztak, hogy kimutassák, illetőleg megállapítsák ennek az etimológiának a tarthatatlanságát (MELICH: MNy. VI, 117; SzófSz.; KARINTHY, Olasz jövevényszavaink). Abból a tényből, hogy a *gúnyol* s az ez esetben alakváltozatnak tekintett hasonló jelentésű R. *guggol* — amelyből az előbbi esetleg elhasonulással keletkezett — a XVI. századból rendelkezésre álló adatok óriási többségében (25 közül 24-ben) erdélyi származású vagy huzamosabb ideig Erdélyben működő szerzők műveiből kerül elénk,¹ esetleg azt következtethetnők, hogy a szó eredetijét a ruménben kell keresnünk. Összevetésül kínálkozik is egy 'tőkfilkó, együgyű ember' jelentésű rumén *gogoman* ~ *guguman* összetett szó, melynek utótagja a germán *man*, előtagja pedig *go'ga* 'a rumének csúfneve' (TIKTIN I, 706—7). SZINNYÉI ezzel a szóval hozza kapcsolatba (Nyr. XXII, 537) *guguj* ~ *gugó* 'bamba, ostoba' szavunkat (másképp: ALBERT JÁNOS: Nyr. XXIII, 31; KOVÁCS MÁRTON: Nyr. XLII, 425, utóbbi valószínűleg tévesen), s elvileg nem lehetetlen egy olyan jelentésképződés, amely szerint **gogol* ~ *gugol* (-l denominalis képzővel) 'a rumének csúfnevével illet → általában csúfnévvel illet → csúfol, gúnyol'. Ez a magyarázat azonban mind hangtani nehézségek, mind pedig a jelentésképződéssel kapcsolatban felmerülő történeti és lélektani problémák miatt valószínűtlen, s így mihamar be kellett látnom, hogy *gúnyol* szavunk eredetét kutatván az ez irányban való tapogatózás sem vezethet eredményre. A megoldást egészen másfelé kell keresni!

II.

1. E kis kerülő után pedig térjünk vissza a dolgozatom elején Heltaitól idézett *guggol* 'csúfol, gúnyol' szóhoz. Megvizsgáltuk az ezzel a z o n o s a l a k ú, de eltérő jelentésű *guggol*-t és rokonságát, valamint vetettünk egy pillantást az ezzel a z o n o s j e l e n t é s ű, de eltérő hangalakú *gúnyol* igére is. Vajon nem lehet ezt a 'gúnyol' jelentésű *guggol* szót összekötő kapocsnak tekinteni a *gúnyol* és a mai *guggol* között? Vajon nem lehet ennek a segítségével bebizonyítani e szavak rokonságát? A *gúnyol* ú-jának hosszúsága emfaticus eredetű lehet, s talán nem véletlen, hogy a XVI. és XVII. századból egyetlen adatot sem találtam, amely jelölné a hosszúságot! Ha pedig a jelentéskülönbséget meg lehet magyarázni, akkor ezzel egyszersmind megoldódik a mássalhangzók megfelelésének problémája is, mert hisz erre a *guggol*, *guggad*, valamint a hasonló jelentésű *gunnyaszt*, *elgunnyad* példája szerint ugyanabból a szócsaládból találunk nem is egy analógiát! Tétélezzünk hát fel BENKŐ nyomán egy 'szűk térre szorul, szűk tér' alapjelentésű *gug* ~ *guny* ~ stb. tövet, s ezzel próbáljuk magyarázni a *gúnyol* és *guggol* jelentéseit és jelentésárnyalatait. Mai *guggol* 'hocken, kauern' igénk — amelyet KASSANÁL talállok először, mégpedig 'se flectit, et clinat antrorsum capite' értelmezéssel — -l gyakorító képzős származék, mint a rokon jelentésű N. *gubbad*, *guggad*, *kukkad*, *kuppad*, továbbá *döföl*, *dugol*, *zúzol* stb. (TMNy. 396). Képzés szempontjából tarthatnók a *könyököl*, *térdel* stb. analógiájára keletkezett denominalis

¹ Illusztrációul hadd idézzem itt két legrégebbi adatomat, melyek mintegy húsz évvel korábbiak a NySz.-énál: Helt: Dial. K8b. 1552: „Mert eszt lathyuc, hogy à borosoc minden embert *meg gugolnac* es *meg chufolnac*”; 1553: „Mert te minden embert *meg-guggolsz* — Noha majd s ezennel leomolsz” (RMKT. VI, 108). Uttóbinak szerzője is erdélyi: Gyulai István kolozsvári prédikátor.

alakulatnak is, ezt a feltevést azonban a *guggad*, *gubbad*-féle, tehát az ugyan-
ebbe a szócsaládba tartozó frekventatív származékok analog példái felesle-
gessé teszik. A jelentésfejlődés '(szűk térre szorul) szorong → (lehúzódik,
lekuporodik) kuporog, guggol' lehetett.

Ugyanebből az alapszóból -l műveltető képzővel alakult a R. *guggol* ~
gúnyol (< *gúnyol*) igénk, mint az ezekkel rokon *guggaszt* 'lehajt, lehorgaszt,
lekonyít', valamint a Pázmánynál járatos *vásol* 'vásít', *döngöl*, *nevel*, *forral*
stb. (TMNy. 437; Kis-ERŐS 289). A jelentésfejlődés itt a következő: 'szűk
térre szorít → összehúz, összegyűr, összeráncol'. S hogy ez nemcsak hipotézis,
azt bizonyítja a népnyelv, amely megőrizte ezt a jelentést is: Székelyföld:
gúnyol 'összességű r¹, gondatlanul v. kíméletlenül visel, szaggat (ruhát)'
(MTsz.); Drávaszabolcs: *gúnyol* 'szaggat, nyű' két adat (OrmSz.). Az adatok-
ból úgy látszik, hogy a szó ma leginkább valamilyen ruhafélével kapcsolatban
használatos; ez nyilván a *gúnya* szóval való, hasonló hangalak okozta képzet-
társulás következménye.

De hogyan lesz az 'összegyűr, összeráncol'-ból 'gúnyol'? Közvetlenül
semmiképpen sem, de ez nem is baj. Sőt csak így lehet megmagyarázni
a régi nyelvi adatokat.

2. Erasmus „Az erkölcsnek tisztességes volta” című művének (Szeben,
1598.) 6. lapján olvashatjuk: „Kiket illet orrokat meg fodorítani? quos decet
crispare nasum”, majd ugyanitt felel is rá: „Orrokat meg fodorítani az tragaro-
kat, neuetöket, cziufokat illet” (második részét a *nevető* címszó alatt idézi a
NySz.). Faludi: NÚ. 250: „Theomachus *fel-ránczolván orrát* s homlokát, elfor-
dula” (NySz. *föl-ráncol* al.). Nyj. *konkoritt* [kukorít] 'fintorít'. *Konkorittya a*
zorrát; [kukorgat, kunkorgat], konkorgat 'fintorgat'. *Konkorgatni az orrát*. —
Az orr összeráncolása, fodorítása, az orral való fintorgás — ez tehát a híd,
amely elvezet bennünket a *guggol* ~ *gúnyol* ige 'fintorgat' jelentéséhez! Beszé-
des bizonyítékként hadd álljanak itt a korbéli szótárak megfelelő adatai:
MURMELIUS: „Nasutus: *Orrauval meg czufolo*”² | CAL.: „nasuti: *Moggyauval*
valo, tsufolo, neuetö — nasutissimus: *Igón tsatsago, tsufolo*” | SZIKSZF.: „Nasu-
tus: *Orrauval meg czufolo*” | MA.: „Nasütus: *Orros. Item Orrauval guggolo,*
Fínnýásson megnevetö” | PP.: „Násütus: *Orros, Orrával gúnyoló, Fínnýásson*
megnevetö” | PP.: „Nasus crispans: *Gúnyolás - Nasum crispare: Orrát fintor-*
gatni” | PPB. I. *aduncus* al.: „Nasö aduncö suspendere: *Orra' fintorgatásával*
valakit meg-gúnyolni” (NySz.) | uo. *suspendere* al.: „Nasö aduncö suspendere:
Valamit orra fintorgatásával meg-tsúfolni”. Íme, PÁPAI PÁRIZ 1708-i szótárá-
ban a „nasutus”-nak még *orrával gúnyoló* fordításával találkozunk, ebben a
szótárban a „suspendere aliquem nasö” fordítása: *Valakit meg-tsúfolni, gú-*
nyolni. Az 1767-i kiadásban BOD már „megjavítja” a fordítást *Orra' fintor-*
gatásával valakit meg-gúnyolni formává bővítve. Vagyis a XVIII. század
elejéig még érezhették a *guggol* ~ *gúnyol* ige eredetibb 'fintorog' jelentését —
az *orrával guggoló* kifejezés szerintem kétségkívül erre mutat —, a század másod-
dik felében azonban ez már háttérbe szorult. A *guggol* 'összegyűr, ráncol'-

¹ Én emeltem ki.

² Talán mondanom sem kell, hogy itt a *meg czufolo* szintén a m. 'fintorgó'. Tudjuk,
hogy a *csúf*-nak régen 'Schauspieler' jelentése is volt. Vö. Helt: Krón. 168: „Hozata ki
czuffokat, tanzolókat” (id. NySz.), márpedig ezeknél az arcjáték a leglényegesebb
kellékek egyike volt. Mint Páris Dezső (MNyTK. LXXXI, 6) említi: „az 1253. évi oklevél
egyik *joculator*-át bohóckodó arcjátékáról: mimikájáról nevezhették el *Fintur*- a. m.
fintor-nak”.

ból úgy lett az *orrával guggol* 'fintorog'-on keresztül *guggol* 'fintorog',¹ mint ahogy a 'lassen vergehen' jelentésű *múlatni*-ből az *időt múlat* kifejezésen keresztül lett a *múlatni* 'sich unterhalten'. A tapadásnak egy érdekes és különleges esete ez, amely GOMBOCZ ZOLTÁN felosztása szerint a nevek szintagmatikus kapcsolata alapján létrejött jelentésátvitelek közé tartozik.

3. Szkhárosi Horvát Andrásnak „Pál érsek levelére való felelet” című erős sodrású válaszversében (RMKT. II, 214—21) találjuk a következő versszakot (NySz.):

Keresztelni gyermekeket *guggolt* vizzel mondog

Idvösségesb az lehésvel hiszem azt alítod,

Mert mi legyen az kereszttség? érsek te nem tudod.

Itt egészen nyilvánvaló, hogy a *guggol*-nak nem 'gúnyol', hanem eredetibb 'fintorog; száját elhúzva, fintorogva rálehel' jelentésével állunk szemben, mint ahogy a következő sorban a *guggolás* szinonimájaként valóban a *lehés*-t találjuk. SZILÁDY ÁRON is azt írja (RMKT. II, 460) az idézett sorhoz fűzött jegyzeteiben, hogy „a rálehelés által történő exorcisálással függ össze e kifejezés”, amennyiben „Szkhárosi a *rálehelést* szájvigyorítással való *guggolá*s²-nak veszi, s ezért mondja a keresztelésre használt vizet *guggolt viznek*”.³ De még más adatokra is hivatkozhatunk, amelyekben a R. *guggol* 'fintorog' igét kell felfedeznünk. Csak kettőt idézek: MA: Tan. 1440: „Nem kell itt valami *varásló guggolást* vagy ördöngös bővölést bájölást eszmellenünc és képzenünc” (NySz.); Com: Jan. 187: „A mérges csalfaság és *hát megül való meg guggolás* a gúnyoló csufondárosoknac hagyattassanae”. Ez az adat a NySz.-ban három helyen található meg: *megguggolás*, *csúfondáros* és *gúnyolás* címszó alatt; az előző két helyen az idéztem formában szerepel, a *gúnyolás* címszó alatt azonban *meg guggolás* helyett *gunyolás* áll. Sajnos, nem volt módomban utánanézni, hogy melyik a téves vagy esetleg más kiadásból való (a fordítás először 1643-ban jelent meg, a NySz. azonban az 1673-i kolozsvári kiadást dolgozta fel).

4. A R. *guggol* ~ *gúnyol* ige 'összegyűr, összeráncol → fintorog' jelentésfejlődésének kimutatásával — úgy vélem — megtettük az első lépést a mai 'gúnyol' jelentés felé. A második lépés megtétele ugyanilyen egyszerű. Mert mi a kigúnyolásnak, kicsúfolásnak külső jele? Az orr, esetleg a száj megvető fintorgatása, félrehúzása. CzF. pl. így határozza meg a *gúnyol* elsődleges jelentését: „Aljasan, póriasan csúfol, pl. nyelvét kiöltve, száját húzogatva arczát elfintorítva”. Az egyidejű érintkezésem alapuló névátvitel egyik tipikus esete, hogy valamely külsőleg látható részképzet nevével kifejezhetjük azt a többé-kevésbé lelki folyamatot is, amellyel többnyire együttjár a szó jelezte konkrét jelentéstartalom. Így lett a R. *retteg* 'reszket'-ből a mai *retteg*

¹ Fejtegetéseim során csupán az egyszerűség kedvéért értelmezem *guggol* igének ez átmeneti jelentését a 'fintorog' szóval, nem tüntetvén fel minden esetben azt, hogy akire a cselekvés irányul, itt tárgyesetben áll. A *guggol* jelentése pontos értelmezés szerint nem 'fintorog valakire', hanem 'fintorog valakit, megfintorog'.

² Az én kiemelésem.

³ *Fintorgatás*-on ma leginkább az orr fintorgatását értjük, mindamellett még a köznyelvben is van szájfintorgatás, a népnyelvben pedig többek között *fintorit* 'kicsúcsosít', *fintorog* 'izeg-mozog, billeg', *fintorgatja magát* 'farát hányja-veti, riszálja, kidüllesztí' is. A SZILÁDY idézte kifejezés néhány régi szótári adata: CAL.: „sannio: *Zay vigyoritas sal valo gunyolo*, hahatalua valo tsufolo — sanna: *Zay vigo rítással valo gunyolas*” | MA.: „Sanna: *Gunyolas, Szay vigyoritással valo Guggolas*”.

(< 'reszket a félelemtől'), a latin *tremere* 'reszket'-ből prov. *cremer*, ófr. *cremre*, *criembre*, fr. *craindre* 'fél' (vö. SZEREMLEY CSÁSZÁR LORÁND: MNy IV, V; GOMBOCZ: Jelentéstan; CSÜRY BÁLINT, Érintkezésen alapuló névátvitel; stb.). S így keletkezett a *guggol* ~ *gúnyol* 'fintorgó' igének 'gúnyol, csúfol' (← 'fintorgatással csúfol') jelentése is. A két alakváltozat közül a *guggol* ma már nem használatos, a népnyelv sem ismeri (utoljára CzF. említi a köznyelvi *guggol* 2. jelentéseként „tájdívatosan” megjelöléssel), a *gúnyol* viszont fokozatosan terjeszkedett — nem utolsó sorban V e r s e g h y elvonása, a *gúny* növekvő népszerűsége révén (vö.: SIMONYI: NyF. XI, 25; PROHÁSZKA: Nyr. XLI, 309) —, a köznyelvbe is bekerült, s a *csúfol* egyenrangú társa lett.¹

*

A *gúnyol* és *guggol* igék jelentéstörténetének végére értem. Befejezésül rövid táblázatban hadd foglaljam össze még egyszer e látszólag bonyolult, de valójában oly természetes kettős jelentésváltozásnak fázisait:

A fejlődés állomásait tükröző adatok ²	<i>gúnyol</i> 'összegyűr' <i>gúnyol</i> 'szaggat, nyű' <i>elgúnyol</i> 'elszaggat'	"Nasus crispans : <i>Gúnyolás</i> " <i>guggolt víz</i> 'ráleheléssel exorcisált víz' <i>varásló guggolás</i> 'varázsló fintorgás'	Köznyelvi jelentés : 'gúnyol, spotten'
A fejlődés folyamata	'összegyűr, ráncol' →	'fintorgat' →	'gúnyol'
	Jelentésátvitel a nevek szintagmatikus kapcsolata alapján	Névátvitel érintkezési asszociáció alapján	
Analog példák	<i>mulat</i> 'lässt vergehen' → 'sich amüsiert'	<i>retteg</i> 'rezeg' → 'fél' <i>duzzog</i> 'duzzad' → 'schmolt'	

Hogy az ezután felmerülő vélemények és újabb adatok ezt a fejlődésmenetet igazolják-e vagy sem — majd elvállik. Tévedni: emberi dolog. A t é v e d é s e k s o r á n k e r e s z t ü l megtalálni a helyes utat, a megoldást: ez a tudomány.³

GRÉTSY LÁSZLÓ

¹ Ez így meglehetősen furcsán hangzik, de hadd tegyem hozzá, hogy az 1838-i Tsz. még nemcsak a 'niederkauern' jelentésű *guggol*-t, hanem ezt is tájszóként közli, az a néhány XVI—XVII. századi kiadvány pedig, melyet átnéztem, így a RMKT. II—IV., Helt: Dial., Helt: Háló, Tel: Fel., Magy: ORoml., Apoll. (az 1591-i kiadás alapján) a *gúnyol*-al szemben a *csúfol* alaknak óriási többségét mutatja.

² A források megjelölését l. fentebb.

³ A *gúnyol*-hoz nb. *gányol*, *gányad* stb. (PAIS: MNy. XXXIV, 238—9). — P. D.